

Білівський монастир як перспективний центр релігійно-паломницького туризму в Рівненській області

Роботу виконано на кафедрі країнознавства і міжнародних відносин СНУ ім. Лесі Українки
Науковий керівник: Н. Н. Коцан – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри країнознавства і міжнародних відносин СНУ ім. Лесі Українки

Визначено історичні передумови виникнення Білівського монастиря. Проаналізовано особливості функціонування монастиря на різних часових проміжках. З'ясовано чинники розвитку обителі. Досліджено перспективи Білівського монастиря з погляду розвитку релігійно-паломницького туризму.

Ключові слова: релігійно-паломницький туризм, Білівський монастир, Рівненська область.

Serhiichuk A. Y. Bilivski Convent as a Perspective Religious and Pilgrimage Tourism Center in Rivne Region. The historical preconditions of the Bilivski Convent emerging have been examined. The functioning of the convent at different time intervals has been analyzed. The factors of the monastery evolution have been explored. The article studies Bilivski Convent from the perspective of the religious pilgrimage tourism development.

Key words: religious pilgrimage tourism, Bilivski Convent, Rivne region.

Актуальність. Із часу проголошення незалежності України почала відроджуватися релігія на наших землях. Разом із розвитком релігії все більшого розвитку набуває релігійно-паломницький туризм. Збільшується кількість туристів, які мандрують із метою паломництва не лише закордон, а й нашою державою, чому сприяє наявність багатьох сакральних споруд різних конфесійних напрямів та віросповідань. На території Рівненської області існує багато монастирів, які є популярними серед віруючих. Проте є такі, що мають значний потенціал із погляду розвитку релігійно-паломницького туризму. Одним із них є Білівський монастир. З огляду на недостатній рівень дослідженості релігійних об'єктів вивчення цієї обителі є досить актуальним. Це, у свою чергу, посприяло вибору теми цього наукового дослідження.

Мета статті: дослідити Білівський монастир як перспективний центр релігійно-паломницького туризму Рівненської області.

У межах поставленої мети цієї наукової роботи вирішувалися такі **завдання:**

- 1) з'ясувати історичні передумови виникнення Білівського монастиря;
- 2) дослідити особливості функціонування монастиря з часу його заснування й до сьогодення;
- 3) з'ясувати чинники розвитку обителі;
- 4) вивчити перспективи Білівського монастиря з погляду розвитку релігійно-паломницького туризму.

Результати дослідження. У с. Білівські Хутори Рівненського району Рівненської області знаходиться жіночий монастир Різдва Пресвятої Богородиці. Населений пункт Білівські Хутори засновано на рубежі XIX–XX ст. Із 12 по 16 квітня 1927 р. в домі Степаниди Надьохи відновлювалася ікона Діви Марії «Стягнення загиблих». Цій жінці ікону подарував її батько. Цей образ він привіз із російсько-турецької війни 1877–1878

рр. з одного сплюндрованого турками храму, неподалік сучасного Стамбулу. Батько Степаниди Надьохи жив у с. Білів. Він віддав ікону своїй дочці Степаніді з нагоди її заміжжя та переїзду до майбутнього чоловіка у сусіднє село Білівські Хутори. Незабаром вона овдовіла та осліпла. Згодом після оновлення образу Степанида 18 лютого, вносячи ікону на богослужіння, прозріла. З того часу в Білівські Хутори зачастили паломники [2; 3].

Архімандрит Милітон із Свято-Успенської Почаївської Лаври на місці будинку Степаниди побудував у 1918 р. дерев'яний храм ікони Пресвятої Богородиці «Стягнення загиблих». У 1930 р. монахи з Афону подарували релігійній громаді Білівських Хуторів ікону Діви Марії «Достойно є». У 1932 р. біля дерев'яного храму Божої Матері «Стягнення загиблих» спорудили одноповерховий кам'яний корпус, де розмістилися житлові кімнати та теплий храм Діви Марії «Достойно є», котрий був освячений у 1933 р. Саме в 1932 р. митрополит Милітон заснував у с. Білівські Хутори православний монастир. За часів СРСР, а саме у 1950 р., тогочасні місцеві владні структури закрили монастир. Дерев'яну церкву ікони Діви Марії «Стягнення загиблих» перейменували на честь Різдва Пресвятої Богородиці. Корпус монастиря використовувався у радянський час для мирських цілей. У цій одноповерховій будівлі у різний час функціонували сільський клуб, школа та медпункт.

У 1992 р. обитель відновила свою діяльність. Протягом 1995 р. черниці побудували різноманітні господарські споруди. 1997 р. була збудована нова церква «Стягнення загиблих». Протягом 2000–2001 рр. велися реставраційні роботи у храмі «Достойно є». До одноповерхового корпусу в часи незалежності України добудували двоповерхову будівлю, а в 2011 р. був споруджений другий поверх в одноповерховому корпусі. Протягом 1999–2000 рр. будовався трьохповерховий корпус. У цій споруді розмістився храм Діви Марії «Стягнення загиблих», який освячений у 2008 р. Ця релігійна споруда розміщена на другому поверсі. Також у новій будівлі розміщується готель, келії та трапезна. На території монастиря похована Степанίδα Надьоха та засновник обителі архімандрит Милітон. Настоятелькою монастиря є ігуменя Алевтина (Сірук). Різдва Пресвятої Богородиці жіночий монастир володіє скитом Собору св. 12-ти Апостолів у с. Рогачів Рівненського району [1; 2].

Головними святинями обителі є ікона Божої Матері «Стягнення загиблих» та ікона Діви Марії «Достойно є». Протягом 2004–2005 рр. у монастирі побувало близько 500 мандрівників-паломників. У 2013 р. Білівський монастир відвідало 2 тис. паломників із таких областей Західної України, як Рівненська, Львівська, Волинська та Тернопільська. Цю обитель знають і за межами нашої держави. Поряд із позитивними чинниками розвитку обителі існують також такі чинники, які негативно впливають на потоки паломників. Насамперед, варто відзначити проблему транспортної доступності. Суть її полягає в тому, що до с. Білівські Хутори лише три рази на день курсує автобус. Щоб вирішити цю проблему необхідно налагодити співробітництво між громадою села та владою. Ліквідувавши питання транспортної доступності, с. Білівські Хутори отримає новий поштовх до розвитку релігійно-паломницького туризму. Збільшиться кількість паломників-туристів до Білівського монастиря. Селяни зможуть здавати в оренду кімнати для туристів та паломників, котрі приїжджатимуть відвідати Білівський монастир. Підприємці зможуть організувати готель, де будуть зупинятися не лише паломники, а й гості села. Туристичні фірми зможуть налагодити співробітництво між монастирем та громадою села щодо організації туристично-паломницьких поїздок. Можуть бути організовані та проведені екскурсії до монастиря. Якби ці заходи були втілені у життя, то зросли б надходження до бюджету громади. Також завдяки збільшенню кількості туристів-вірян, монастир міг би отримувати більше коштів від пожертв і продажу свічок, просфор тощо [1].

Висновки. Отже, Білівський монастир пройшов досить складний період становлення та розвитку. Будучи порівняно недавно заснованою поряд із іншими відомими обителями Рівненської області, ця обитель є відомою за межі України та користується значною популярністю серед паломників. У майбутньому місцева влада,

релігійні структури краю та підприємці можуть перетворити жіночий монастир Різдва Пресвятої Богородиці на популярне місце паломництва та туризму не лише регіону, а й усієї України.

Джерела та література

1. Марчук Т. Білівський жіночий монастир у період незалежності (1991–2014 рр.) / Т. Марчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://naub.oa.edu.ua/2014/bilivskyj-zhinochyj-monastyr-u-period-nezalezhnosti-1991-2014-rr/>

2. Офіційний сайт Різдва Пресвятої Богородиці жіночого монастиря (с. Білівські Хутори) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://belevsky-mon.church.ua>

3. Маленька історія про велику святиню: чудотворна Білівська ікона «Віднайдення загиблих» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rivne.church.ua/2016/02/18/malenka-istoriya-pro-veliku-svyatinyu-chudotvorna-bilivska-ikona-vidnajdennya-zagiblix/>.